

regel

weg

d - t

Maak het woord langer
om te horen of je achteraan een d of t schrijft

hond

met een d want:
Ik zie twee honden

kat

met een t want:
Ik zie twee katten

Opgelet:

Werkwoorden of doewoorden mag je niet langer maken!

b - p

Maak het woord langer
om te horen of je achteraan een b of p schrijft

web

met een b want:
Ik zie twee webben

aap

met een p want:
Ik zie twee apen

gt of cht?

korte klank + ch + t

Na een korte klank schrijf je bijna altijd *-cht*!

behalve in *ligt*, *legt* en *zegt*:

“De kip *ligt* in het hok, *legt* een ei en *zegt* toktok.”

g - ch

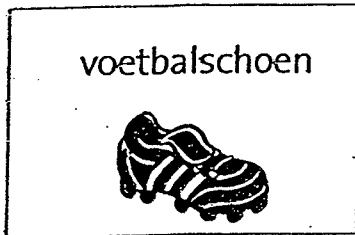
Meestal schrijf je *-g* op het eind,
behalve bij:

och	ach	joch	kuch	poch
pech	lach	zich	juich	toch

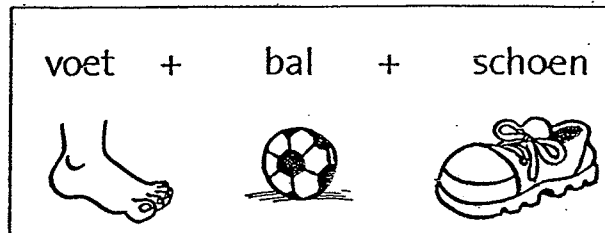
“Och, ach, joch, ik kuch wat een pech, maar ik lach en juich toch!”

Een **samenstelling** is een woord dat bestaat uit twee of meer grondwoorden.

Grondwoorden zijn woorden die een eigen betekenis hebben en op zichzelf kunnen bestaan.

komt van

! opgelet: als de eindletter en beginletter dezelfde zijn schrijf je een **dubbele medeklinker**.

vb. hand+doek = handdoek

oor + ring = ooring

Ik
luister
naar het
einde
van de
klankgroep

ik

lange klank

ik

**1 klinker en
1 medeklinker**
verenkelen

Apen zweven
over muren
ROOD

Ik
luister
naar het
einde
van de
klankgroep

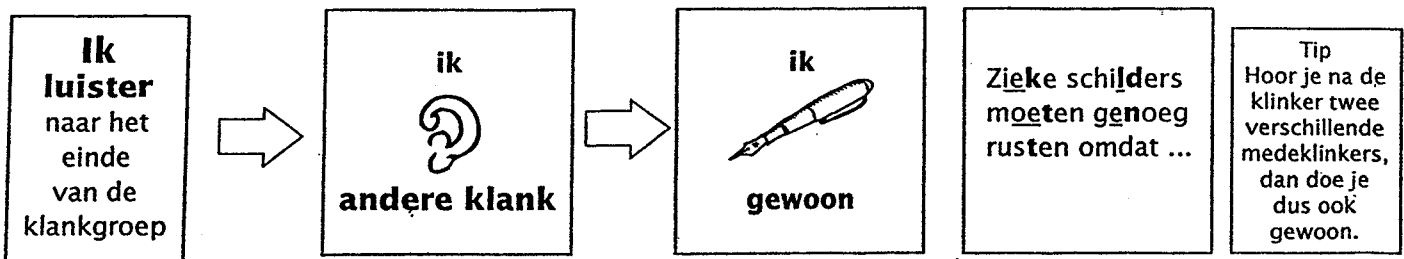
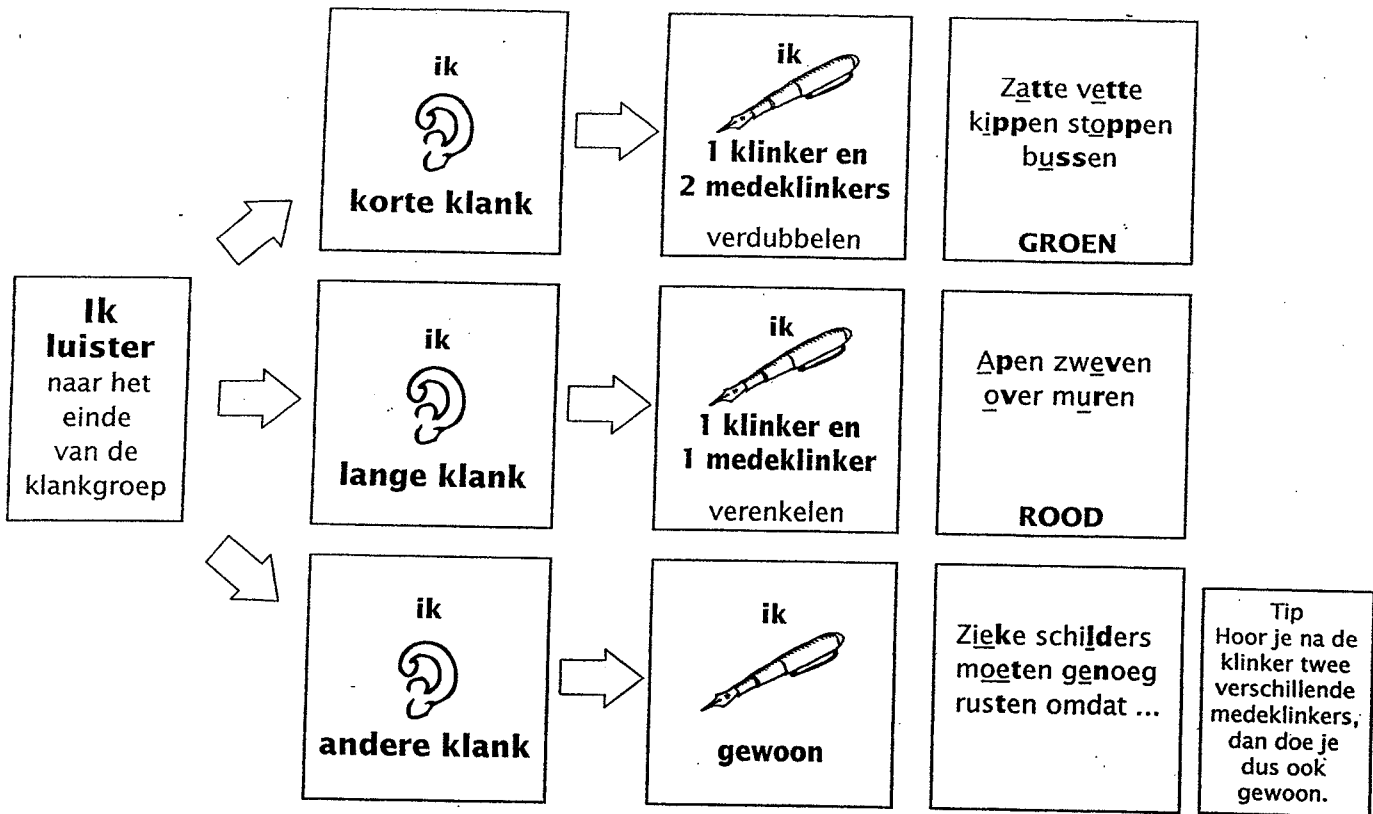

ik

korte klank

ik

**1 klinker en
2 medeklinkers**
verdubbelen

Zatte vette
kijppen stoppen
bussen
GROEN

Meervoud s-z / v-f

Bij het langer maken wordt **s** na een lange klank of tweetekenklank* meestal een **z**.
huis – huizen

Bij het langer maken wordt **f** na een lange klank of tweetekenklank* meestal een **v**.
dief – dieven

(*) tweetekenklanken zijn: eu, ui, ou, au, ij, ei, oe, ie.

Meervoud s-z / v-f

Bij het langer maken wordt **s** na een lange klank of tweetekenklank* meestal een **z**.
huis – huizen

Bij het langer maken wordt **f** na een lange klank of tweetekenklank* meestal een **v**.
dief – dieven

(*) tweetekenklanken zijn: eu, ui, ou, au, ij, ei, oe, ie.

Meervoud s-z / f-v

Bij de meeste woorden die eindigen op een zachte medeklinker

- **f** (zoals dief)
- **s** (zoals huis)

verandert die medeklinker in het meervoud in een harde medeklinker

- **-ven** (zoals dieven)
- **-zen** (zoals huizen)

Pas op: elfen en dansen

Meervoud op s of 's

's bij woorden die in het enkelvoud eindigen op a – o – u – i – y

vb. oma's , foto's, menu's, ski's , baby's .

s bij woorden die in het enkelvoud eindigen op :

- e – ee – é
vb. : garages, dictees, cafés
- klinkergroepen : ie – eau – ieu – oe – ey – ui – oy
vb.: lelies, cadeaus, milieus, kangoeroes, jockeys, etuis, cowboys

Verkleinwoorden op +pje +tje +nkje

- + pje : film → filmpje
- + tje : kleur → kleurtje
- + etje : man → mannetje
- + nkje : woning → woninkje

(! opgelet : ring → ringetje)

Woorden met tussen -n

Het eerste deel van de samenstelling is
een zelfstandig naamwoord
en heeft enkel een meervoud op '-en' → schrijf '-en-'

vb. boek (boeken) dus boekenbon
schroef (schroeven) dus schroevendraaier

Het eerste deel van de samenstelling is
een zelfstandig naamwoord
en heeft een meervoud op '-en' en '-s' → schrijf '-en-'

vb. leraar (leraars en leraren) dus lerarenopleiding
student (studenten en studentes) dus studentenkot

Opgelet :

Wanneer het zelfst.nw. in het enk. eindigt op -e → schrijf '-e-'

vb. ziekte (ziektes en ziekten) dus ziekteverzekering
gedachte (gedachtes en gedachten) dus gedachtegoed

Woorden met slot-n

Men schrijft een slot-n bij :

- Het meervoud van zelfstandige naamwoorden:
(dit zijn namen van mensen, dieren, dingen en begrippen)
- Het meervoud bij werkwoorden:
(een werkwoord of een doewoord is een woord dat zegt WAT je DOET)
- Stoffelijke bijvoeglijke naamwoorden:
(dit zijn bijvoeglijke naamwoorden die je zeggen van welke stof iets gemaakt is)

Hoofdletters

- Je schrijft een hoofdletter bij het begin van een zin.
- De eerste letter van een persoonsnaam is een hoofdletter:
vb. Jan, Piet, Karel ...
- Namen van (kerkelijke) feestdagen schrijf je met een hoofdletter:
vb. Kerstmis, Pasen, Pinksteren, Allerheiligen, Suikerfeest ...
- Aardrijkskundige namen schrijf je met een hoofdletter:
vb. België, Afrika, Parijs, Vlaams-Brabant ...

Leestekens

- De punt sluit een zin af: .
- Het vraagteken sluit een vraagzin af: ?
- Het uitroepingsteken sluit dikwijls een zin af met een wens, bevel, waarschuwing: !
- De komma brengt een rustpauze in een opsomming aan: ,
bv. Jan verzamelt vlinders, bladeren, stenen en schelpen.
- De dubbelpunt kondigt een opsomming aan: :
bv. Jan drinkt graag: wijn, bier, melk en fruitsap.

Apostrof of weglatingsteken

Het apostrof of het weglatingsteken vervangt de letter(s) die je weglaat .

vb. een boek = 'n boek
mijn auto = m'n auto
zijn broer = z'n broer
het regent = 't regent
des avonds = 's avonds

Liggend streepje

- Bij een samengesteld woord waarvan de twee delen éénzelfde waarde hebben:
vb. in- en uitgang
- Bij samenstellingen die een titel of een rang aangeven:
vb. minister-president
- Bij samenstellingen met letters:
vb. x-stralen
- Bij samenstellingen met aardrijkskundige namen en ook afleidingen ervan:
vb. Oost-Europa

Zoek het onderwerp

wie?
wat?

Jan speelt met de bal.
Wie speelt?

Jan speelt

Anneke werkt in de tuin.
Wie werkt?

Anneke werkt

De kinderen gooien de bal naar elkaar.
Wie gooit?

De kinderen gooien

Het glas valt op de grond.
Wat valt?

Het glas valt

In die boom maken vogels een nest.
Wie maakt?

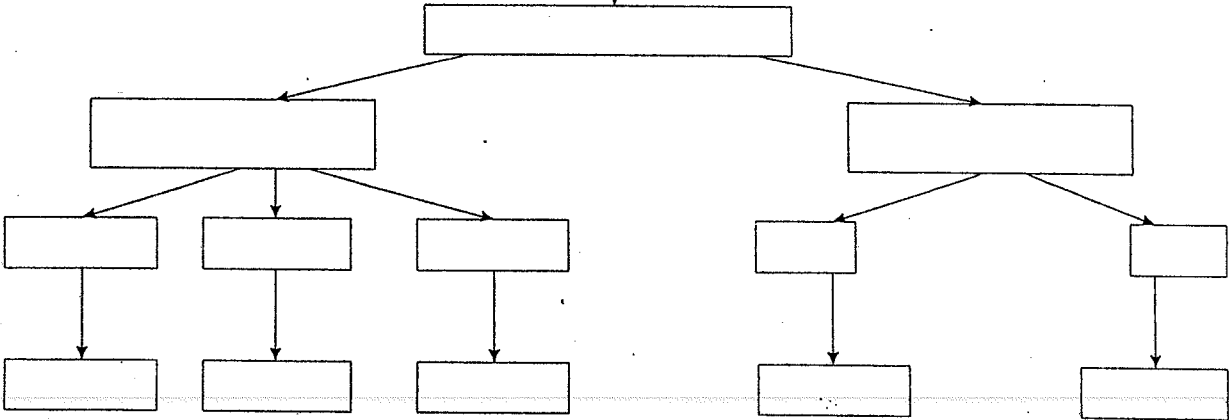
De vogels maken

In de vakantie gaan wij met zijn allen naar zee.
Wie gaan?

Wij gaan

stap 1

Zoek de persoonsvorm

ik loop
ik vind
ik wacht
loop jij?
vind jij?

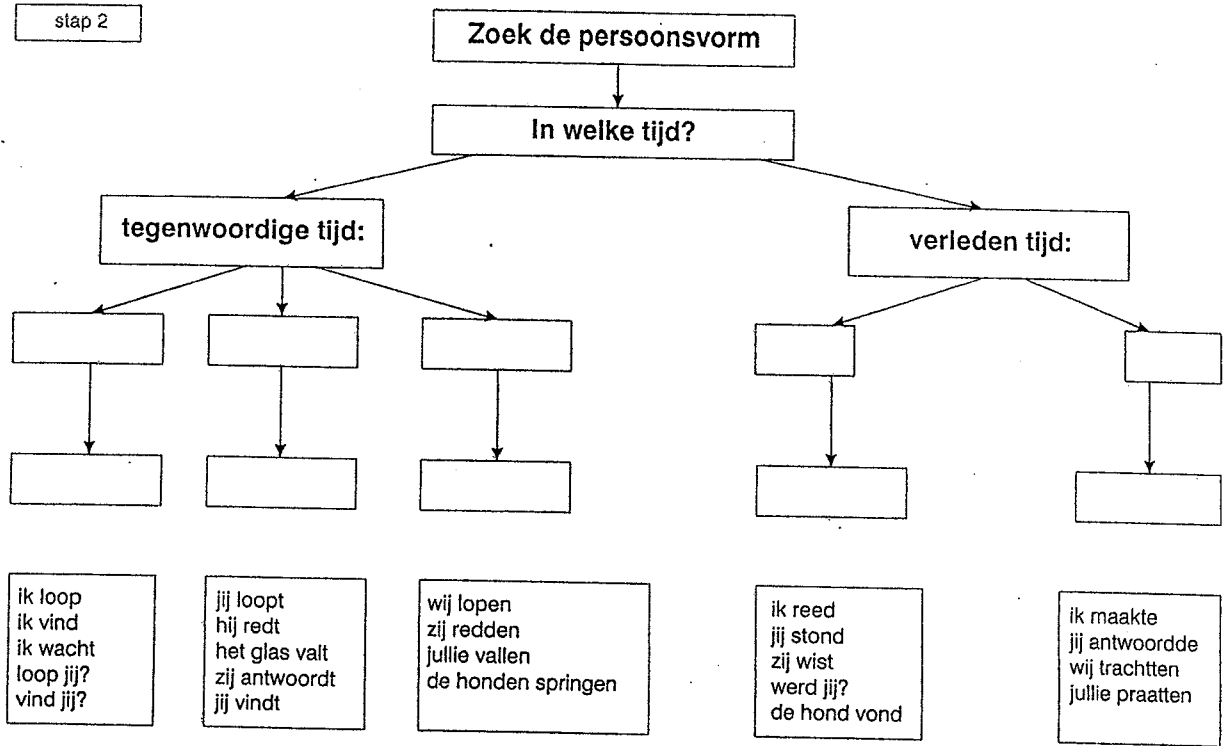
jij loopt
hij redt
het glas valt
zij antwoordt
jij vindt

wij lopen
zij redden
jullie vallen
de honden springen

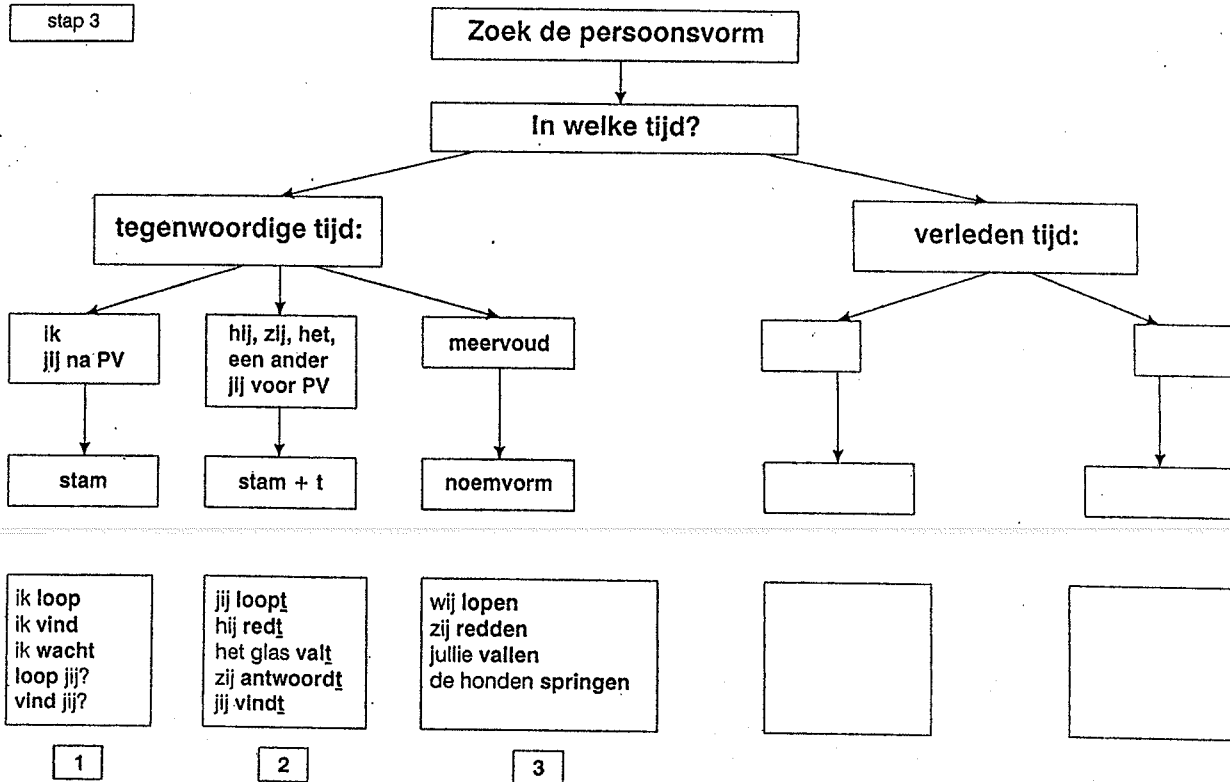
ik reed
jij stond
zij wist
werd jij?
de hond vond

ik maakte
jij antwoordde
wij trachtten
jullie praatten

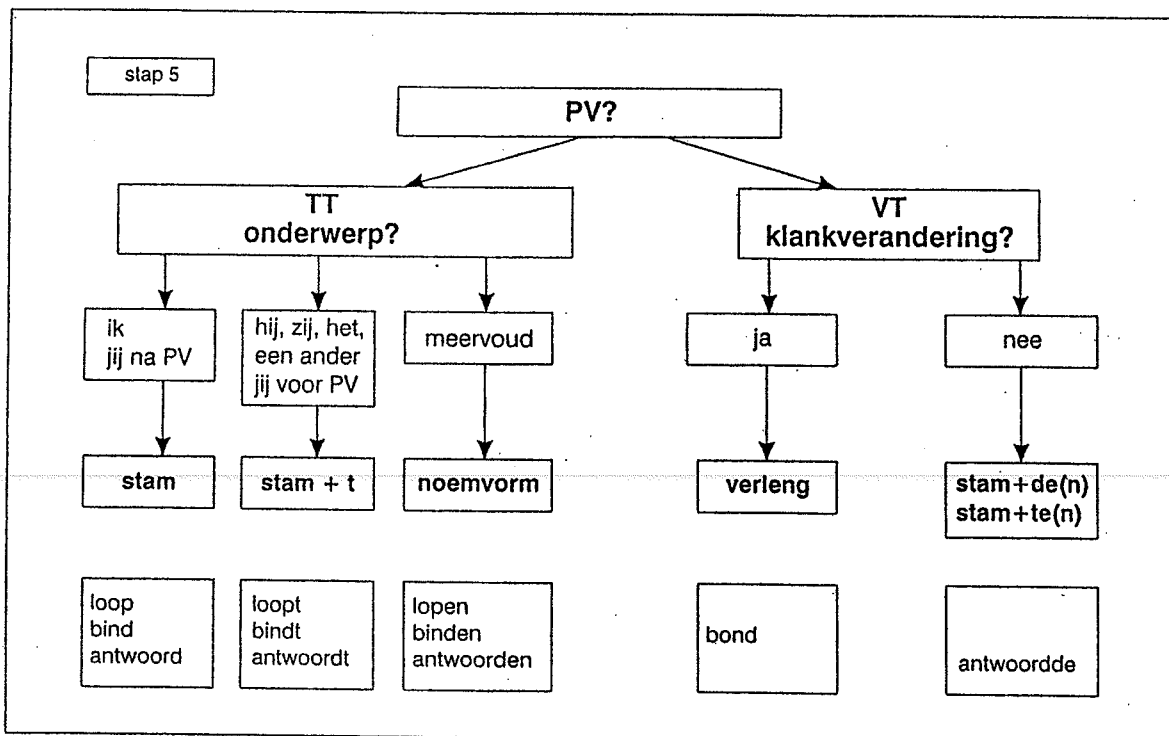
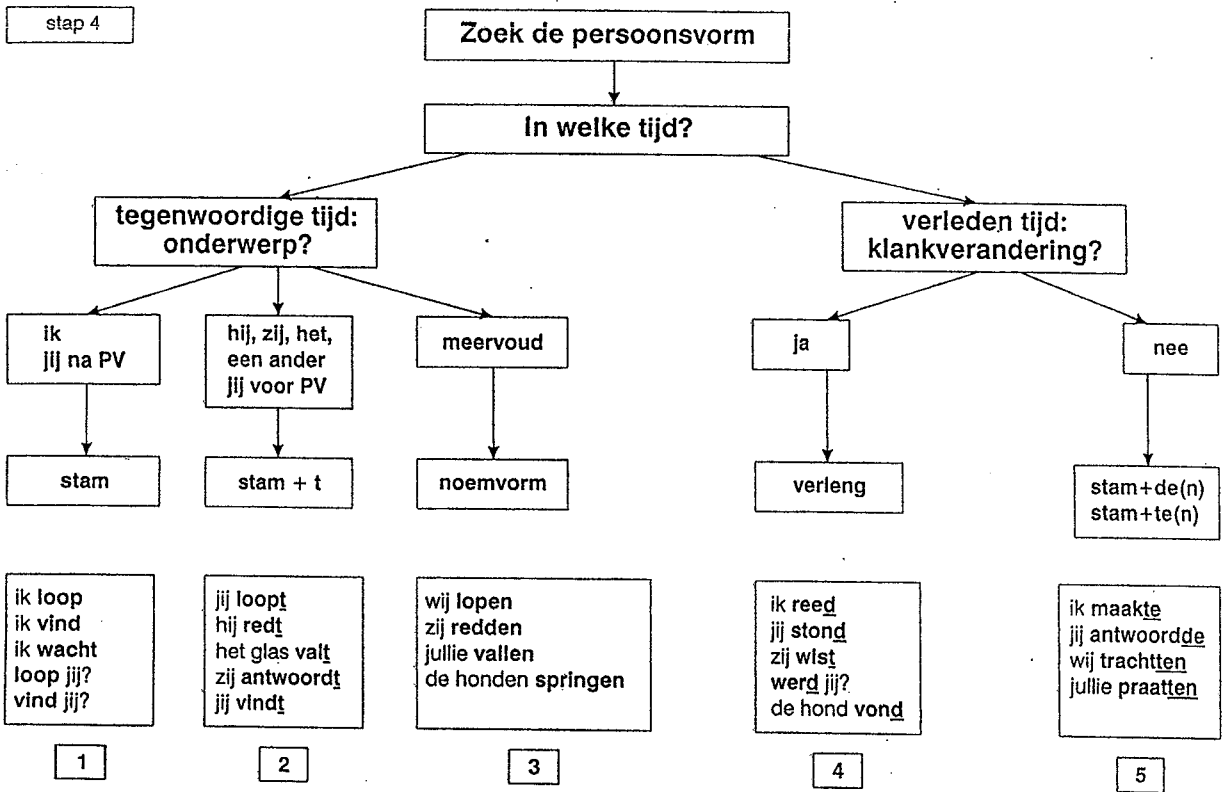
stap 2

stap 3

1

NEE
 Doe gewoon:
 - je verlengt, bv. *gespeeld, verplaatst.*
 - of je schrijft zoals je het hoort, *de vergrote foto, de verbrande vinger.*
 - of ...

HOE SCHRIJF JE WERKWOORDEN?

Is het een pv.?

JA

t.t.?

v.t.?

Hoor je t achteraan?

Is er klankverandering?

2
NEE
 Doe gewoon.
 Bv.
kom
wachten
antwoorden
zou
is

3 **JA** **4**
 Vervang door *werken*.

<i>werk</i>		<i>werkt</i>
<i>dus</i>		<i>dus</i>
<i>stam</i>		<i>stam + t</i>
bv. <i>antwoord</i>		bv. <i>antwoordt</i>

5 **NEE** **6**

Hoor je <i>de(n)</i> ?	Hoor je <i>te(n)</i> ?
Vervang door <i>spelen</i> .	Vervang door <i>werken</i> .
<i>speelde(n)</i>	<i>werkte(n)</i>
<i>dus</i>	<i>dus</i>
<i>stam + de(n)</i>	<i>stam + te(n)</i>
bv. <i>antwoordde(n)</i>	bv. <i>wachtte(n)</i>

7
JA
 Doe gewoon.
 Bv.
liep
werd
vonden